

ת"פ 40006/12/18 - מדינת ישראל נגד בשאר סולטאנה, עבד אל רחים סולטאנה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 40006-12-18 מדינת ישראל נ' סולטאנה (עציר)
ואח'

בפני כבוד השופט עמי קובו
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. בשאר סולטאנה (עציר)
2. עבד אל רחים סולטאנה

הנאשמים

ב"כ המאשימה: עו"ד קרן לוי

ב"כ הנאשמים: עו"ד דוד יפתח

גזר דין

רקע

- הנאשמים הורשעו בהתאם להודאתם בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות כדלקמן:
 - הנאשם 1 - הריגה**, לפי סעיף 298 בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").
 - הנאשם 2 - תקיפה בנסיבות מחמירות**, לפי סעיף 379 בנסיבות סעיף 382(א) בחוק.
 - על-פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמים הם אחים והתגוררו במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בעיר טירה. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היה הנאשם 2 מאורס לנ.מ, ילידת 1992. כשנה וחצי לפני האירוסין, ביטלה נ.מ. את אירוסיה ללואי חיט, יליד 1989 (להלן: "לואי" או "המנוח").
- ביום 31.10.18, בשעה 05:30, שהו הנאשם 2 ו-נ.מ. על המדרכה מחוץ לבית עסק לממכר קפה בשם "חאלד פדילה Espresso club", הממוקם בפינה הצפון מזרחית של צומת. באותה עת היו באזור הצומת תושבים רבים, ובהם לואי, וזאת בהמתנה לתוצאות בחירות לראשות עיריית טירה. הנאשם 2 ו-נ.מ. הבחינו בלואי, אשר התהלך בסמוך אליהם. בעקבות כך, התקשר הנאשם 2 לנאשם, סיפר לו על האמור לעיל, ואמר לו להגיע לאספרסו קלאב. **בהמשך לשיחת הטלפון, הגיע הנאשם 1 לאספרסו קלאב תוך שניות ספורות כשהוא נושא עמו סכין מתקפלת, אשר הייתה מוסלקת על גופו (להלן: "הסכין המתקפלת")** ופגש בנאשם 2. שני הנאשמים ניגשו הצידה ושוחחו בפרטיות ביחס ללואי. מיד בהמשך, פנה הנאשם ללואי אשר עמד

באותה עת בצומת במרחק של מספר מטרים מהנאשמים. הנאשם לקח את לואי הצידה למדרכה סמוכה והשניים שוחחו ביניהם אודות הנאשם 2, נ.מ. ולואי. במהלך השיחה, החלו חילופי דחיפות בין השניים, עד אשר אדם אחר הפריד ביניהם. מיד לאחר מכן, החל לואי לחצות את הכביש וללכת לכיוון האספרסו קלאב, לכיוון הנאשם 2 ו-נ.מ. אשר עמדו שם באותה העת, כאשר לואי מנופף בידיו פעמיים לעבר הנאשם 2.

בשלב זה, כאשר הבחין הנאשם 1 כי לואי מתקרב לכיוון אחיו ולכיוון נ.מ., שלף הנאשם 1 את הסכין המתקפלת, פתח את להבה והחל לדלוק בעקבותיו של לואי כשהוא אוחז בידו את הסכין הפתוחה. משהבחין הנאשם 2 בלואי החל גם הוא ללכת לעברו כאשר נ.מ. מושכת את ידו ומנסה למנוע ממנו מלהתעמת עם לואי. זמן קצר לאחר שלואי הגיע למדרכה הסמוכה לאספרסו קלאב, הגיע אחרי נאשם 1 בריצה כשהסכין שלופה בידו והסתער על לואי. מיד לאחר מכן השתחרר נאשם 2 מאחיזתה של נ.מ. והצטרף לנאשם 1 ושני הנאשמים תקפו את לואי בצוותא חדא, תוך שהם הולמים בחלקי גופו השונים של לואי (להלן: "האירוע").

אדם אחר אשר שהה במקום באותה עת ניסה להפריד בין הניצים, אך ללא הצלחה.

במהלך האירוע, דקר הנאשם 1 את לואי דקירה אחת באזור החזה והלב. בשלב כלשהו במהלך האירוע הלם הנאשם 2 בפניו של לואי, תוך שהוא אוחז בו מאחור. לבסוף, הצליח לואי להימלט מהנאשמים לעבר סמטה סמוכה. הנאשמים דלקו אחרי לואי מספר מטרים, תוך שהנאשם 1 מנופף בסכין באוויר. הנאשם 2 לא ידע בשלב הזה שלואי נדקר. במהלך המרדף בסמטה הסמוכה זרק הנאשם את הסכין לעבר לואי והסכין פגעה בקרקע. לואי המשיך לברוח בעודו פצוע ומדמם והתמוטט בחצר בית הממוקם בסמוך לסמטה.

כתוצאה מהתקיפה והדקירה נגרמו ללואי פצע שפשוף בשוק השמאלית, פצע דקירה אופקי באורך כ-3 ס"מ בראש, והוא נפטר בבית החולים זמן קצר לאחר האירוע, כתוצאה מפצע הדקירה בחזה משמאל אשר פגע בלב.

בהמשך, נמלטו הנאשמים מאימת הדין עד שהסגירו את עצמם למשטרה ביום 7.11.18. במהלך הבריחה זרק הנאשם בפח אשפה באזור טירה את הסכין אשר שימשה אותו בביצוע הדקירה.

במעשים המתוארים, תקף הנאשם 1 את לואי בצוותא עם הנאשם 2, וגרם במעשה אסור למותו של לואי, תוך אדישות לאפשרות גרימת המוות על ידו.

3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן, ללא הסכמה לעונש. בעניין הנאשם 2 עתרו הצדדים במשותף לעונש מאסר בן 8 חודשים, אשר יכול וירוצה בעבודות שירות. משלא נמצא הנאשם 2 מתאים לריצוי עבודות שירות, עתרו הצדדים במשותף בעניינו לעונש של 8 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. עוד הוסכם בהסדר ביחס לנאשם 2 כי הצדדים יעתרו במשותף לעונש מאסר על תנאי רחב בגין עבירות אלימות, ופיצוי כספי למשפחת המנוח, ללא הסכמה ביחס לגובה הפיצוי. הוסכם כי בטרם הטיעון לעונש יתקבל תסקיר נפגע עבירה.

תסקיר נפגע עבירת המתה

4. על פי תסקיר נפגע עבירת ההמתה שערך שירות המבחן, המנוח הותיר אחריו הורים, אח ואחות. מותו האלים והפתאומי יצר כאב ואובדן קשים מנשוא המלווים את המשפחה כולה. עם מותו של המנוח נקטעו רצף ומהלך חייהם של בני המשפחה ומאז הם שרויים באבל עמוק כשנסיבות מותו הטראגיות

והאכזריות מחמירות ומחריפות את הנזקים עמם מתמודדים בני המשפחה.

בני המשפחה תארו כי טרם מות המנוח, התקיימו יחסי משפחה (הגרעינית והמורחבת) כקרובים ומשמעותיים לצד תפקוד חברי המשפחה. המנוח תואר כדמות מרכזית ודומיננטית שתרמה ללכידות המשפחתית, אשר תכנן להינשא ולהקים משפחה והוא אף בנה בית משלו, שאותו לא הספיק לסיים. מאז מותו ולמרות החובות הכלכליים של המשפחה, אם אינם מסוגלים למכור את ביתו של המנוח.

נסיבות מותו הפתאומי והאלים של המנוח הובילו להתמודדות מורכבת של בני המשפחה המתאפיינת בתחושות של החמצה, תסכול, מרירות ובעיקר תחושות כעס וחוסר אונים אל מול הסתמיות שבמות המנוח, בגילו הצעיר. בני המשפחה נותרו עם חוויה של קטיעת העתיד של המנוח ושבר התא המשפחתי. מאז מותו, האב והאחים מרבים לפקוד את הקבר, כשהאם נמנעת מכך, מתוך קשייה להכיר במוות של בנה ובסופיות שלו. בני המשפחה מתקשים לעכל ולהכיל רגשית וקוגניטיבית את נסיבות מותו של המנוח, כמי שעמד יחיד מול שניים, ללא יכולת להגן על עצמו וכי אף לאחר שנדקר, המשיכו לרדוף אחריו והותירו אותו מתבוסס בדמו. בני המשפחה לא היו מודעים לסכסוך שהיה קיים בין המנוח לנאשמים, ולא ברור להם עד היום מה הוביל את הנאשמים לפגוע בו בצורה כל כך קשה ואכזרית. מצב זה מקשה עליהם להתפנות לתהליך ההתאבלות, לעבד את האובדן ולארגן מחדש את חייהם.

נזק משמעותי נוסף של המשפחה הוא הפיצול שבין החיים שלפני מות המנוח לחיים שאחריו, כסימפטום אופייני לטראומה. מאז מותו החיים מתוארים כמלווים בתחושת ריקנות. אף שהאב והאחים חזרו לעבודתם, המשפחה מתנהלת בחוויה קשה של בדידות והתפרקות. הם אינם משתתפים באירועים חברתיים ומסתגרים בביתם, מצב העומד בפער לתחושת השייכות ולקשרים המשפחתיים החזקים והמשמעותיים עם בני משפחתם המורחבת שאפיינו אותם קודם למותו של המנוח.

נזק בולט נוסף הוא השינוי שחל בדינמיקה המשפחתית ובתחושת הבדידות שחווה כל אחד מבני המשפחה. ממשפחה שחיה בחוויה של שייכות ולכידות הם הפכו למשפחה אפופת הلم יגון ובדידות. למרות ניסיונם להיאחז זה בזה הם אינם מסוגלים לסייע זה לזה להפחית את הכאב.

האם מתקשה מאוד פיזית ורגשית בביצוע מטלות ועבודות הבית, אינה יוצאת מביתה, מרבה לבכות ולהתפלל. בנוסף תארה קשיי שינה והדרדרות במצבה הבריאותי. טרם מות בנה, האם ניהלה משק בית, חיי משפחה טובים ומספקים וחווה תחושת שייכות וקשרים טובים עם בני המשפחה הגרעינית והמורחבת. מאז מות בנה, היא מתקשה להתמודד עם עוצמת האובדן והשכול וחווה פגיעה תפקודית, רגשית, הורית וזוגית.

האב שרוי באבל כבד, חווה צער, כעס וגעגועים. נסיבות הפגיעה בבנו מלוות אותו באופן תמידי. האב שב לעבודתו כנגר, מתאר כי אינו מצליח להתרכז כשהוא שקוע במחשבות על בנו. בשל כך אף נפצע באצבע כף ידו. האב תאר את הקרבה הרבה שחש לבנו המנוח, שאותו לימד את מקצוע הנגרות ועמו עבד. המנוח סייע לו רבות והוא ראה בו כממשיך דרכו. האב נושא עמו תחושות קשות של תסכול, חוסר ישע וחוסר מוטיבציה כשהוא חווה כיום את העולם כלא הוגן ולא בטוח. תאר קשיים בשינה, חוסר יכולת לעבוד כבעבר ומכאן פגיעה כלכלית במשפחה. האב נותר עם חובות כספיים בגין הלוואות שנטלו לבניית ביתו של הבן המנוח. הבת הצעירה היא הנושאת בתשלום חובות אלה וניכר כי הפגיעה במצבה הכלכלי של המשפחה פוגע קשות בתחושת הערך העצמי של האב בתפקידו כמפרנס. חרף מאמציו להמשיך בשגרת חייו ולדרבן את אשתו וילדיו לעשות כך, הוא מתקשה מאוד להסתגל למציאות החדשה, כשהוא מרבה בדאגה לאשתו וילדיו וחש תחושות קשות שאינו מצליח לחלץ את ילדיו מפני הצער והדיכאון בו שרויים.

האח בן 33 גרוש ללא ילדים. שב להתגורר בבית הוריו לאחר מות אחיו. ביתו נמצא בקומה מעל בית הוריו, אולם הוא אינו מסוגל לשוב למקום בו קיבל את ההודעה הטראומטית שזעזעה את עולמו. האח תאר קשר קרוב עם המנוח, חש בחסרונו באופן מתמיד וחווה בדידות עמוקה. כיום חווה את העולם כמקום מסוכן, אכזרי ושרירותי. האח צמצם מאוד את קשריו החברתיים ואינו רואה טעם לתכנן את עתידו. את מרבית זמנו מקדיש למחשבות על אחיו ולדאגה לבני משפחתו.

האחות בת 25 רווקה, מתגוררת בבית ההורים, תארה את אחיה המנוח כדמות מרכזית בחייה, חשה בחסרונו באופן יומיומי, הצער העמוק הפך לחלק מחייה, היא מתקשה לשמוח וליהנות, נוטה להסתגר ולהתבודד. חשה שלא ניתן לתת אמון באחרים וכי חייה נעצרו כשהיא אינה פנויה למשימות התפתחותיות בהתאם לגילה.

בני המשפחה הביעו אמון במערכת המשפט תוך שמצפים שייעשה צדק עבור המנוח. הסדר הטיעון שנערך עם הנאשמים, ציער אותם מאוד והם ביטאו מורת רוח ואכזבה קשה בהקשר זה וניכר כי הם רואים בהסדר הפחתה מחומרת מעשי הנאשמים. בני המשפחה ביטאו קושי נוכח שחרורו של הנאשם 2 ממעצרו, והמצוקה שחווים מועצמת היות ורואים אותו לעיתים מסתובב מחוץ לביתו. חוויה זו מקשה עליהם מאוד, מגבירה אצלם את החוויה של חוסר שליטה על חייהם. בני המשפחה נמנעים מהגעה למשפטם של הנאשמים בשל הקושי במפגש עם הנאשמים ובני משפחתם המפגיש אותם עם הטראומה והכאב. בני המשפחה מסרו כי משפחת הנאשמים פנתה אליהם באופן ישיר ובאמצעות אחרים במטרה לקיים "סולחה" אולם, הם אינם מסוגלים להיפגש עמם וחווים את הפניות החוזרות אליהם כבלתי אותנטיות וכגורם דחק נוסף המעצים את המצוקה ממנה סובלים.

המפגשים שקיימה עורכת התסקיר עם משפחת המנוח התאפיינו בעוצמות רגשיות חזקות של כאב, יגון וכעס ושל חווית התפרקות המשפחה וייאוש גדול. ניכר שהם עסוקים במה שלא יספיקו לחוות עם המנוח ובכך חווים כי איבדו את עתידו ואת עתידם, כשכל אחד מבני המשפחה מתמודד עם החלל שנותר באופן אישי והם מתקשים להיתמך ולהיעזר האחד בשני. ניכר כי האסון שפקד את בני המשפחה ממשיך ללוות אותם, לשבש את מהלך חייהם ולקשות על תפקודם, כשהם עסוקים בכאבם, בתחושת התמוטטות החיים שהיו ומנסים לשרוד. חוסר ההבנה של מניעי ההריגה אינו מרפה ומחריף עוד יותר את הטראומה הקשה של אובדן המנוח. במצבם המתואר, הם אינם פנויים למשימות חיים של התפתחות, צמיחה והנאה כשהם מתקשים לפנות לטיפול אשר יתכן ויכול להביא להקלה מסוימת במצבם. בני המשפחה מאמינים כי אין עונש שיוכל לפצות אותם על האובדן הקשה שחוו, אולם ענישה מחמירה של הנאשמים עשויה להחזיר להם ולו במעט, תחושת צדק וביטחון, תיתן הכרה מסוימת לסבלם, לצד הקלה מסוימת וסיכוי לארגון מחדש של חייהם.

לאור תמונת הנזקים הקשה, ובכלל זה פגיעה במצבם הכלכלי, והחשיבות שיש למשפחה בהכרה חברתית ושל הנאשמים בעיקר, בחומרת מעשיהם ובהשלכותיהם, הומלץ להשית על הנאשמים גם פיצוי כספי משמעותי לבני משפחת המנוח.

ראיות ועדים לעונש

5. הוגש מכתב מאת ראש עיריית טירה, עו"ד מאמון עבד אלחי, אשר ציין כי הנאשם צעיר וידוע לראש העירייה כבעל מוטיבציה, רצון ותכליתי. הנ"ל תושב טירה ממשפחה ישרה ומכובדת, והוא התחרט על מעשיו. הנ"ל תורם לחברה בפעולות התנדבותיות, חלוקת ארוחות למשפחות חלשות ברמדאן וכן עוזר לזולת. מלבד האירוע הנדון, לא ידוע על אירועים חריגים בעברו (1/נ).

6. דודתו של הנאשם 1, גב' נעאם סולטאנה, העידה כי היא מתגוררת בטירה, ביחד עם בני המשפחה והנאשמים. היא עובדת משרד החינוך בבית חולים שניידר במחלקה אונקולוגית לילדים. אחותו

של הנאשם היא אחות במקצועה, וגם בעלה הוא אח במקצועו. אבי המשפחה ז"ל עבד במשך 40 שנה במשרד החינוך. הנאשם היה אהוב על אביו כשהיה קטן. הנאשם הוא אחיין חם, רגיש, אוהב לעזור. בחור עם כריזמה שהכול אהבו אותו. הוא למד 12 שנות לימוד, וגם שנה אחת בכפור הירוק. הוא תכנן להמשיך בלימודים, אבל יצא לעבוד. הוא עבד בתחנת הדלק עם אביו, עד המעצר. המעשה אינו מאפיין את הנאשם. הנאשם 1 מתחרט. המשפחה ידועה בטירה ונמצאת בקשר טוב עם כל התושבים. מדובר במעשה שאינו מקובל עליהם. המשפחה ניסתה לעשות סולחה, אך משפחת הקורבן לא הסכימה. היא מקווה שהם יסכימו.

7. גיסו של הנאשם 1, מר עמר מסארווה, העיד כי הוא עובד בבית חולים כאח, וגם אשתו אחות. הנאשם הוא אדם חרוץ, בעל לב טוב. מדובר במעשה שאינו מקובל עליהם. גיסו לעשות סולחה, אך ללא הצלחה עד עתה.

8. דודו של הנאשם 1, מר מרוואן סולטאנה, העיד כי מדובר במשפחה מוכרת ומכובדת בטירה. הוא עובד באגד 31 שנים. הנאשם היה ילד למופת, נחמד, חכם, ומוצלח בבית הספר, תלמיד מצטיין, סיים בית ספר תיכון, ועזר לאביו בתחנת הדלק. תמיד אהב לעזור לזולת. ברמדאן ובחגים היה תורם ומחלק אוכל למסגדים, נתן ועזר לאחרים. תרם כסף והיה משלם שכר דירה לאנשים. הנאשם מלא חרטה, קורא בקוראן ועושה מצוות כדי להביע את חרטתו. המשפחה דוחה את המעשה, והיא נגד אלימות. קיימת קרבה משפחה רחוקה בינם לבין משפחת המנוח, ובעבר היו קשרים בין המשפחות. כיום בני משפחת המנוח אינה מסכימים לסולחה, אך עדיין נעשים מאמצים לכך, וקיימת נכונות לפצות אותם.

9. הוגש עברו הפלילי של המנוח, אשר לפיו המנוח הורשע בשנת 2015 בעבירה של החזקת נשק שלא כדין, וירי מנשק חם באזור מגורים, בצוותא, ונדון ל-10 חודשי מאסר בפועל (נ/2).

10. הוגש מסמך מהשב"ס, אשר מצוין כי הנאשם עצור עד תום ההליכים בגין הריגה. הנאשם שוהה באגף השמור, לאור ריבוי סכסוכים ומסוכנות כלפיו (מכתב מיום 22.1.19, נ/3).

11. הוגש כתב אישום שהוגש בתיק שנוגע לארגון פשיעה, שממנו עולה כי האישום הרביעי בכתב האישום מייחס עבירות חמורות שנעשו במסגרת ארגון פשיעה, ומעובדותיו עולה הנאשם 1 נחטף והוכה לשם הפעלת לחץ על אחר בו בקשו הנאשמים לפגוע (נ/4).

12. פקודת נציבות השב"ס בדבר כללים להחזקת אסירים באגף השמור (נ/5).

טיעוני הצדדים

13. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד קרן לוי, האירוע מוסרט ומתועד ממספר זוויות. כתב האישום המתוקן מייחס לנאשם 1 יסוד נפשי של אדישות לאפשרות גרימת מותו של המנוח. לפיכך, הרפורמה בעבירות ההמתה אינה מהווה דין מקל בעניינו של הנאשם. הרקע למעשה הוא בכך שהנאשם 2 היה מאורס לנ"מ, וכשנה וחצי לפני האירוסין, נ"מ ביטלה את אירוסיה למנוח. ביום האירוע, 31.10.18, בשעה 05:30 בבוקר, הרחובות היו הומים בני אדם שהמתינו לתוצאות הבחירות לראשות עיריית טירה. בשלב זה הנאשם 2 ונ"מ עמדו באזור בית הקפה המכונה "אספרסו קלאב" עם עוד אנשים. הם הבחינו במנוח כשהוא מתהלך בסמוך אליהם. הנאשם 2 התקשר לאחיו, הנאשם 1, וביקש ממנו להגיע לאספרסו קלאב. הנאשם 1 הגיע לאספרסו קלאב תוך מספר שניות, כשהייתה עליו כבר סכין מוסלקת על גופו. הוא פוגש באחיו, שניהם הולכים הצידה ומשוחחים בפרטיות ביחס למנוח. לאחר השיחה הזאת,

הנאשם 1 פונה למנוח, ולוקח אותו הצידה למדרכה סמוכה. השניים משוחחים אודות הנאשם 2, ארוסתו והמנוח. במהלך השיחה יש חילופי דחיפות. המנוח הלך לכיוון הנאשם 2 וארוסתו, ומנופף בידים פעמיים לעבר הנאשם 2. אין טענה שאמר דבר כלשהו, או אחז בחפץ. זה מה שגרם לנאשם 1 לשלוח את הסכין המתקפלת שהייתה מוסלקת על גופו, לפתוח אותה, ולרוץ אחרי המנוח כשהנאשם 1 אחז את הסכין הפתוחה בידו. גם הנאשם 2 מתחיל ללכת לעבר המנוח, הארוסה מושכת בידו, ומנסה למנוע ממנו להתעמת עם המנוח, אך ללא הועיל. שני הנאשמים תוקפים ביחד את המנוח. הנאשם 1 יוצא בריצה אחריו עם סכין שלופה בידו, מסתער על המנוח עם הסכין, כשהמנוח לא עושה שום דבר מלבד העובדה שנופף בידו פעמיים. שני הנאשמים תוקפים את המנוח בצוותא, תוך שהם הולמים בחלקי גופו השונים. במהלך אותה תקיפה, הנאשם 1 דוקר את המנוח דקירה אחת באזור החזה ובלב, בזמן שהנאשם 2 הולם בפניו של המנוח, תוך שהוא אחוז בו מאחור. לאחר אירוע הדקירה, המנוח נמלט, אך הנאשמים לא אומרים די, הם דולקים אחריו מספר מטרים, עד שהנאשם מנופף בסכין באוויר, ובהמשך המרדף, זורק את הסכין לעבר המנוח, אך היא לא פוגעת בו, אלא בקרקע. הנאשם 2 לא ידע שהמנוח נדקר. כתוצאה מהדקירה נגרם מותו של המנוח. הנאשמים נמלטו, עד שהסגירו את עצמם ביום 7.11.18. במהלך הבריחה הנאשם 1 זרק את הסכין לפח אשפה.

מעשיו של הנאשם היו בתעוזה, במקום הומה אדם, תוך שהוא ממשיך לרדוף אחריו גם לאחר הדקירה ומשליך את הסכין לעברו, מבלי שפגע בו. בהמשך, העלים את הסכין, וברח. המנוח רק נופף בידו והלך לעבר כיוון המדרכה שבה עמדו הנאשם 2 וארוסתו, מבלי שעשה דבר.

לטענת המאשימה מתחם העונש ההולם נע בין 16 ל-20 שנות מאסר, ולאור התנהלותו של הנאשם בהתאם לעובדות כתב האישום יש לגזור את העונש ברף העליון של המתחם.

ביחס לנאשם 2 שחלקו נמוך יחסית לחלקו של אחיו הנאשם 1, גם מעשיו חמורים ומדובר באירוע בו אדם קיפח את חייו.

מנעד הענישה בעבירות הריגה הוא רחב. עם זאת ניתן לקבוע שבתי המשפט מאוד מחמירים בעבירות מסוג זה. אמנם יש מקרי קצה שבהם הענישה נמוכה יותר, אך בכל תיק כזה כנראה שהיו נסיבות אחרות ובעיקר ראייתיות שהובילו לעריכת הסדרי טיעון. מגמת בתי המשפט הנמשכת שנים רבות היא להחמיר עם נאשמים שנטלו חיי אדם. תופעת תת תרבות הסכין - המלחמה בה ידועה, ונפסק לא אחת שבתי המשפט מצווים להחמיר עם מי שלקח לידיו סכין, מתוך הבנה לתוצאות הקשות האפשרויות למעשיו.

בנוגע למשפחת המנוח, הרי שתסקיר נפגע העבירה מדבר בעד עצמו, באשר לשבר שיש במשפחה מאז המקרה. האם אינה מתפקדת, האב במצב קשה. המנוח היה הרוח החיה בבית. הפגיעה והנזקים שנגרמו למשפחה מאז האירוע כוללים גם פגיעה כלכלית קשה מאוד. המנוח עבד עם אביו בנגריה, והאב מתקשה כיום להמשיך בחייו גם בעבודה. למשפחה חובות רבים. המנוח הותיר בית שלא סיים לבנותו. מעבר לקושי הכלכלי, קיימת טראומה ומצב קשה של המשפחה. בני המשפחה ביקשו שבית המשפט ישית על הנאשמים ענישה מחמירה, באופן שייתן להם הכרה לסבלם וסיכוי לארגון מחדש של חייהם. הייתה "הודנה" בין הצדדים, אך אין סולחה בין המשפחות.

באשר לפיצוי - גם במסגרת ההסדר שנערך עם הנאשם 2 סוכם שהמאשימה תעתור לפיצוי כספי ולמאסר מותנה משמעותי בגין כל עבירת אלימות. לאור האמור בחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות, סוכם שהנאשם 2 ירצה את מאסרו מאחורי סורג ובריש למשך 8 חודשים. במקרה זה ראוי להשית על שני הנאשמים

פיצוי גבוה מאוד. ביחס לנאשם 1 יש להשית עליו את הפיצוי המרבי הקבוע בחוק, וביחס לנאשם 2 יש מקום להשית עליו פיצוי כספי גבוה.

המאשימה מתנגדת לטענת ההגנה באשר להודיית הנאשמים באופן מיידי. הנאשמים שמרו על זכות השתיקה בחקירה. הנאשם 1 טען כי הוא חף מפשע ושמר על זכות השתיקה. לבסוף בחודש דצמבר הם החליטו לשתף פעולה במידה מסוימת והודו. בנוסף מתנגדת המאשימה לטענה כי העובדה שנאשם 1 הוא עד תביעה בפרשה אחרת מהווה סיבה סבירה לכך שנשא עמו סכין. מבקשת שלא לתת משקל כלשהו לכתב האישום בפרשה האחרת אשר הוגש במסגרת הטיעונים לעונש על ידי ההגנה ולדחות את ההסבר להחזקת הסכין.

14. לטענת ב"כ הנאשמים, עו"ד דוד יפתח, הסיפור מתחיל שנה וחצי טרם האירועים, כאשר ארוסתו של המנוח מסיימת את האירוסין עמו ומתארסת לנאשם 2. הנאשם 2 וארוסתו ישבו ליד בית הקפה ומדובר גם בפתח ביתה של סבתם של הנאשמים. היו שם הרבה אנשים אך המנוח דווקא נעמד מולם. הנאשם 2 הוא אדם נורמטיבי לחלוטין, ללא עבר פלילי, התקשר לאחיו ואמר לו שהמנוח נמצא במקום. הנאשם 1 הגיע תוך שניות. הוא לא הלך והצטייד בסכין, אלא היא הייתה בידיו עוד קודם לכן. הוא משוחח עם המנוח וברור שבשלב זה, על אף שהסכין ברשותו, הוא לא התכוון לפגוע בו. הם שוחחו על הארוסה ועל האח והדבר הוביל לקטטה. ניתן בהחלט להבין את מצבו של הנאשם 1, שלאחר שיחה על הארוסה וקטטה בעקבותיה, ואז המנוח הולך לכיוון הנאשם 2 וארוסתו כשהוא מנופף בידיו לעברם. זו שעת לילה ולא יודעים האם יש משהו בידיו. כל מה שהנאשם 1 רואה הוא שאחרי הקטטה המנוח הולך מנופף בידיו לעבר אחיו וארוסתו. כתב האישום הוגש בגין עבירת הריגה ולא בכדי. מדובר בדקירה אחת. המנוח רץ מהמקום והנאשמים רצים אחריו מספר מטרים ואז הנאשם 1 זורק את הסכין לעברו, הסכין לא פוגעת והמנוח מתמוטט. הם לא עזבו אותו שם לבד, אלא היו במקום אנשים שהגישו לו עזרה, אך לצערנו הוא מצא את מותו. בנסיבת אלה כשמדובר בשני אחים נורמטיביים, כאשר המנוח עומד ליד הארוסה שאינה מעוניינת בו, זה מצב לא פשוט וצריך להתייחס למצב הנפשי של הנאשמים בחברה שבה הם חיים. זה לא נהוג ולא מקובל להתנהג כך. הנאשם 1 הגיע כדי לשוחח עמו בצד והעניין היה צריך להסתיים לאחר הקטטה, אך המנוח הולך לכיוונם כשהוא מנופף בידיו. המנוח בעל עבר פלילי אשר ריצה עונש מאסר על נשק וירי. הנאשמים ברחו מהמקום, נעשתה "הודנה" במסגרתה הוחלט שהם יסגירו את עצמם למשטרה וכעבור שבוע הם עשו כן. בחקירתם במשטרה הודו וכן בבית המשפט, ללא שמיעת עדים. הנאשם הודה באשמה ולקח אחריות מלאה ויש לכך חשיבות במיוחד בתיקים אלה. מדובר במשפחות שיש ביניהן קרבת משפחה ומתגוררת בקרבת מקום.

הנאשם 1 מצוי בתנאי הפרדה קשים ויוחזק כך עד סיום מאסרו ולזאת לאור המסוכנות כלפיו. בהליך אחר שנוגע לארגון פשיעה, כתב האישום עוסק, בין היתר, בניסיון רצח של חברו של הנאשם 1. הנאשמים בתיק האחר קשרו קשר לרצוח את החבר. לצורך כך הם חטפו את הנאשם 1, לקחו אותו לחורשה כשהם נושאים עמם אקדח. אחד הנאשמים הצמיד את האקדח לראשו של הנאשם 1 ובשעת לילה הם הובילו אותו לסמטה סמוכה ורצו שהוא יעשה "כיפה אדומה" לחברו. הם דרשו ממנו להוביל אותם לחבר והנאשם סירב לדרישתם. אימו עליו שאם לא יעשה כן הם ירצחו את משפחתו. בהמשך לכך הם הביאו אותו למתחם שלהם ומשם לקחו אותו לשטחים שם אימו עליו שאם יברח משפחתו תרצח וכן היכו אותו. בהמשך לקחו אותו לדירה בתל אביב כשפניו מכוסות. נוכח האלימות והאיומים הנאשם 1 הסכים להוביל אותם לחברו, הוא התקשר לחבר וכשהגיע למקום ירו בו והחבר התמוטט על המדרכה והם נמלטו מהמקום. הנאשם 1 הוביל את חברו לקופת חולים בטירה. זו הסיבה שהנאשם 1 החזיק על גופו סכין. הייתה לו סיבה טובה לעשות כן, אף אם היא אינה סיבה

חוקית. הנאשם 1 הוא עד תביעה בתיק אחר שנוגע לארגון פשיעה. בשל מצב זה הנאשם 1 עצור בתנאי הפרדה והנאשם 2 לא נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות. בשל היות הנאשם 1 באגף שמור, בהתאם לפקודת הנציבות הוא לא יוכל לעבור הליך טיפול או שיקום, תנאי הבידוד במאסר יפגעו בו ויהפכו את המאסר לקשה שבעתיים, תמנע ממנו גישה לכלל המנגנונים בכלא כדוגמת חינוך או עבודה ותנאי הכליאה מהווים חלק משיקולי הענישה בעת גזירת הדין.

הפסיקה שאותה הגישה המאשימה עוסקת במקרים בהם הוגשו כתבי אישום בגין רצח ובהכרעת הדין או בהסדר טיעון כתב האישום תוקן לעבירת הריגה. ההגנה עותרת למתחם עונש הנע בין 6 ל-10 שנות מאסר. הנאשם צעיר לימים ובזמן המקרה היה כבן 23, נעדר עבר פלילי רלוונטי, ניהל אורח חיים נורמטיבי, עשה את המעשה כפי שעשה והודה בחקירותיו במשטרה ובבית המשפט. מעבר לחסכון בזמן שיפוטי, הודאתו באשמה היא משמעותית, מבחינת משפחתו שלו ומשפחת המנוח. לאחר המקרה נעשתה "הודנה" ומאז בני המשפחה מנסים לערוך "סולחה" כשסביר כי לאחר גזר הדין תתקיים. בנסיבות אלה יש לקבוע עונש נמוך.

לעניין הפיצוי, יש מקום לקבוע פיצוי מתון. הפסיקה נעה בסביבות ה- 100,000 ₪. המצב הכלכלי קשה כתוצאה מכך ששני האחים לא עבדו. לאחרונה הנאשם 1 חתם על טפסי פשיטת רגל, העסק המשפחתי קרס לחלוטין.

הנאשם 2 ביצע עבירה של תקיפה והיכה את המנוח, אך הוא לא ידע שהמנוח נדקר. הוא נמצא בלתי מתאים לעבודות שירות, מסיבות שאינן קשורות ישירות אליו, ועונש של 8 חודשי מאסר בפועל הוא עונש חמור למעשיו.

15. הנאשם 1 טען שהוא אינו משתייך למשפחת פשע, מצטער על העבירות שביצע, מבין את בני משפחת המנוח ומבקש את סליחתם. התפלל במהלך כל חודש הרמדאן שאלוהים יסלח לו, לא הייתה לו כוונה ואינו יודע כיצד זה קרה.

16. הנאשם 2 ביקש סליחה ממשפחת המנוח ובכוונתו לפעול לכינון סולחה.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

17. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**.

18. במקרה דנן, **הערכים החברתיים** אשר נפגעו הם קדושת חיי אדם ובטחון הציבור. חיי אדם הם ערך מקודש בחברתנו, וגדיעת חיי אדם מהווה פגיעה חמורה באחד הערכים המוגנים החשובים ביותר בחברה.

19. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי הפגיעה היא ברף גבוה מאוד. נטילת חיי אדם, תוך דקירת הקורבן בלבו באמצעות סכין, באדישות לאפשרות גרימת המוות, מהווה רף גבוה מאוד של אלימות אשר פגעה בקדושת החיים. הכלל הוא שאדם המניף סכין על אחר, באדישות ובשוויון נפש לאפשרות גרימת מותו, וגורם לתוצאה קטלנית, צפוי לעונש מאסר ארוך וממושך, אשר יהווה ביטוי לעקרון ההלימה ולסלידה החברתית מהמעשה. לא בכדי קבע המחוקק לצדה של עבירת ההריגה עונש של 20 שנות מאסר, לאור התוצאה הקשה של אובדן חיי אדם.

20. יפים לעניין זה דברי כב' השופט נ' סולברג בע"פ 64/77/10 **מינליק נ' מדינת ישראל** (18.7.12):

"המערער נטל חיי אדם על רקע ויכוח ומחלוקת על לא-כלום. מעשה חמור ביותר, ותוצאתו

- אין קשה ממנה. בית המשפט המחוזי עמד בגזר דינו על ההסלמה הנמשכת של אירועי אלימות במקומותינו, מעין זה הנדון עתה, ועל כך שבתי המשפט מצווים להחמיר בענישה, כאחד האמצעים למיגור התופעה, לשם הרתעה. מעשהו הנורא של המערער בהחלט מצדיק הטלת עונש מאסר לתקופה ממושכת... העיקר הוא בדקירה קטלנית שכזו, במוות סתמי של אדם צעיר, בשכול שנגזר על הוריו, וכאב עד סוף ימיהם. חיים שנגדעו מחייבים ענישה הולמת".

וראו גם דברי כב' השופט רובינשטיין בע"פ 6162/10 **כבאז נ' מדינת ישראל** (11.6.13):

"המקרה שבפנינו הוא מסוג המקרים המעידים על הקלות הבלתי נסבלת של נטילת חיי אדם במדינת ישראל, ואין צורך להביא ראיות הרבה כי מקרים אלה הפכו, למרבה הצער, לחזון נפרץ במחוזותינו. במקרה דנן מחלוקת של מה בכך... הסתיימה בתוצאה שאין קשה הימנה - נטילת חיי אדם. למותר להכביר מלים בדבר נעלותו של עקרון קדושת החיים, ועל הפוגע בו לדעת כי יהיה צפוי לענישה מחמירה, מחמירה מאוד".

במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש לתת את הדעת לכך שלעבירה לא קדם תכנון והיא בוצעה באופן ספונטני. הנאשם 1 הגיע למקום בעקבות שיחת טלפון שקיבל אחיו, הנאשם 2 כשהוא נושא סכין מוסתרת על גופו. במהלך דין ודברים בין הנאשם 1 למנוח התפתחו חילופי דחיפות. לאחר מכן פנה המנוח לעבר מקום שהייתם של הנאשם 2 וארוסתו, כאשר הוא מנופף בידיו פעמיים לעבר הנאשם 2. אז הנאשם 1 שלף את הסכין המתקפלת, פתח את להבה והחל לדלוק בעקבות המנוח כשהוא אווז בידו את הסכין הפתוחה. הנאשם 1 הסתער על המנוח כשהסכין שלופה בידו, וביחד עם הנאשם 2 תקפו את המנוח בצוותא תוך שהם הולמים בחלקו גופו השונים. אדם אחר ניסה להפריד בין הניצים, אך ללא הצלחה. במהלך האירוע דקר הנאשם 1 את המנוח דקירה אחת קטלנית באזור החזה ולב. בהמשך לכך המנוח ניסה להימלט מהנאשמים והם דלקו אחריו, הנאשם 1 השליך לעברו סכין אשר לא פגעה בו עד שהמנוח התמוטט.

כאמור לעיל, הנאשם הגיע למקום האירוע כשהוא כבר מצויד בסכין. הואיל והנאשם הגיע למקום תוך שניות ספורות לאחר שהנאשם 2 התקשר אליו, המסקנה היא שהסכין הייתה ממילא על גופו, ולא הצטייד בה במטרה לפגוע במנוח. יש לקבל את טענת הנאשם לפיה הוא החזיק על גופו את הסכין בשל חששו מפני אחרים, וזאת לאור הליך פלילי, אשר נוגע לארגון פשיעה, שבו הוא מהווה עד תביעה.

עוד יש להדגיש כי העובדה שהמנוח החל ללכת לכיוון הנאשם 2 והארוסה, בעודו מנופף בידיו פעמיים לעבר הנאשם 2, אין בה כדי להוביל למסקנה שהנאשם 1 חש מאוים באופן כלשהו על ידי המנוח, וזאת גם אם הנאשם 2 חש אי נעימות מכך. כך גם אין שום רלוונטיות לסוגית עברו הפלילי של המנוח.

הנזק שנגרם מהעבירה הוא קיפוח חייו של המנוח. מעבר לכך נגרמו נזקים קשים ומשמעותיים לבני משפחת המנוח ותסקיר נפגע עבירות המתה מפרט את הנזקים הקשים שנגרמו למשפחה בכללותה ולבני המשפחה - ההורים, אח ואחות באופן אישי. הנזקים למשפחת המנוח כוללים פגיעה נפשית, תפקודית, חברתית וכלכלית. לפני מות המנוח המשפחה תוארה כתפקודית, מלוכדת ומקיימת קשרים קרובים ומשמעותיים עם בני משפחתה המורחבת. לאחר מות המנוח בני המשפחה מסתגרים, מתקשים להתמודד עם מות המנוח וסובלים מקשיים רגשיים ומבדידות. האם מתקשה פיזית ורגשית בביצוע מטלות ובתפקוד, היא אינה יוצאת מביתה ואינה מקיימת קשרים חברתיים. האב חווה אף הוא אבל כבד, הוא מתקשה בתפקוד בעבודה ומצבה הכלכלי של המשפחה נפגע באופן ניכר. האח שב להתגורר בבית הוריו, חי בחוויה של ניתוק מהעולם, צמצם את קשריו החברתיים ואינו רואה טעם לתכנן את עתידו. האחות, נוטה להסתגר ולהתבודד, איבדה את האמון באחרים ואינה פנויה

למשימות התפתחותיות בהתאם לגילה. הבית שהמנוח החל בבנייתו לא הושלם, ונותרו הלוואות לפירעון אשר נלקחו לבניית הבית.

הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה קשורות בהתלהטות יצרים ספונטנית סביב שיח שהתקיים בינו לבין המנוח, בכל הנוגע לנאשם 2 ולארוסתו של הנאשם 2 שהייתה בעבר ארוסתו של המנוח. אירוע זה שהחל בחילופי דחיפות, הסלים לדקירת המנוח בסכין, דקירה אחת באזור החזה והלב, אשר גרמה מותו. מעשי הנאשם בוצעו באדישות כלפי התוצאה הקטלנית, כפי שנקבע מפורשות בכתב האישום. אדישות זו נלמדת גם מכך שהנאשם בחר לרדוף אחר המנוח ולהשליך לעברו את הסכין, וזאת לאחר שכבר דקר אותו, והמנוח החל להימלט.

21. בכל הנוגע למדיניות הענישה הנוהגת בעבירת ההריגה ראוי לתת את הדעת לדברי כב' השופט מ' מזוז בע"פ 10045/17 **רבאייב נ' מדינת ישראל** (24.12.18):

"מנעד הענישה הנוהגת בעבירת ההריגה הוא רחב. יש שעבירת ההריגה קרובה בנסיבותיה לעבירה של גרם מוות ברשלנות, ויש שהיא קרובה בנסיבותיה לעבירת הרצח. בנוסף, העונש מושפע כמובן מהנסיבות הייחודיות של כל מקרה ומקרה ומנסיבותיו האישיות של הנאשם. בנסיבות של עבירת ההריגה הקרובה בנסיבותיה לרצח (במקרים רבים מסוג זה האישום המקורי היה, כמו בענייננו, בעבירת רצח), רמת הענישה הנוהגת היא במנעד שבין 12 ל-20 שנות מאסר, אף כי היו מקרים של חריגה לקולה מטווה זה".

22. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל ממושכים במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 6162/10 **כבאז נ' מדינת ישראל** (11.6.13) התקבל ערעור נאשם שהורשע בביצוע ההריגה ופציעה בנסיבות מחמירות. בעקבות ריב על חניה, נטל סכין מביתו, ודקר את המנוח בחזהו ובעכוזו. הדקירה חדרה ללב המנוח וגרמה למוות. במהלך האירוע, הנאשם אף פצע אדם נוסף באמצעות הסכין. בית המשפט העליון הקל בעונשו לעונש של **18 שנות מאסר בפועל** בגין ההריגה, ושישה חודשים במצטבר בגין הפציעה (חלף 20 שנות מאסר בגין עבירת ההריגה). נאשם לוקה בסכיזופרניה. מדובר בתיק שהחל כתיק רצח, ובהכרעת דין מנומקת, ברוב של שניים נגד אחד, נקבע שמדובר בהריגה.

ב. בע"פ 4705/11 **פרץ נ' מדינת ישראל** (29.6.14) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע, לאחר הליך הוכחות, בעבירה של ההריגה. הנאשם הגיע לגן ציבורי, שבו שהה המנוח. בין הנאשם למנוח התפתחו חילופי דברים ופרצה תגרה. במהלך הדברים דקר הנאשם את המנוח באזור הלב, וגרם למותו. **הנאשם נדון ל-18 שנות מאסר בפועל** (וכן הופעל מאסר על תנאי בן 6 חודשים בחופף). נאשם צעיר, שלחובתו עבר פלילי מכביד, וריצה עונש מאסר קודם.

ג. בע"פ 5987/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (12.7.17) נדחה ערעורו של נאשם, קטין בן 17 בעת ביצוע העבירה, שהורשע בעבירות של ההריגה קשירת קשר לפשע והפרת הוראה חוקית. יום לפני האירוע, התפתח ויכוח בין הנאשם למנוח, ובמהלכו התפתחה קטטה שבה הנאשם פצע את המנוח באמצעות חפץ חד. למחרת, הנאשם ואחר קשרו קשר לפגוע במנוח, הצטיידו בסכינים, הגיעו למקום כשהנאשם מטמין את הסכין בשרוולו. במהלך העימות המנוח נמלט, השניים רדפו אחריו, ובמהלך האירוע דקר הנאשם את המנוח דקירה קטלנית בבטנו. לאחר הדקירה, המשיך

המנוח במנוסתו, והנאשם והאחר דלקו אחריו. לאחר מכן, התרחש עימות פיזי נוסף בין הנאשם למנוח. הנאשם והאחר נמלטו מהמקום. לחובת הנאשם עבר פלילי משמעותי. **הנאשם נדון ל-17 שנות מאסר בפועל.** תיק שהחל כתיק רצח, ולאחר ניהול הוכחות, בהכרעת הדין הורשע הנאשם בעבירת הריגה בלבד.

ד. בע"פ 10045/17 **רבאייב נ' מדינת ישראל** (24.12.18) התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירת הריגה. בעקבות ויכוח, הנאשם רץ לעברו של המנוח כשבידו סכין, דקר אותו דקירה אחת בחזה באמצעות הסכין, שלף את הסכין ונמלט מהמקום. כתוצאה מכך נגרם מותו של המנוח. נאשם צעיר, בעל רקע נפשי מורכב. בית המשפט המחוזי קבע מתחם שבין 16 ל-20 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 18 שנות מאסר בפועל. בית המשפט העליון קבע כי בנסיבות של עבירת הריגה הקרובה בנסיבותיה לרצח, רמת הענישה הנוהגת היא במנעד שבין 12 ל-20 שנות מאסר, אף כי היו מקרים של חריגה לקולה מטווח זה, אך לא התערב במתחם שנקבע. לאור גילו הצעיר, העדר עבר פלילי (למעט אי הרשעה בהיותו קטין), ולאור מצבו הנפשי המורכב, **העמיד את עונשו על 16 שנות מאסר בפועל.** כתב האישום הוגש מלכתחילה בגין רצח, אך הנאשם הורשע בהכרעת הדין מנומקת בהריגה.

ה. בע"פ 6477/10 **מינליק נ' מדינת ישראל** (8.1.13) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של הריגה והחזקת סכין. בעקבות דין ודברים בין הנאשם למנוח, שלף הנאשם סכין קפיצית, דקר את המנוח בחלק התחתון של בטנו, ונמלט מהמקום. כתוצאה מכך נגרם מותו של המנוח. בעת שהובא הנאשם להארכת מעצרו, בשני מקרים, נתפסה אצלו סכין מאולתרת. נאשם בעל עבר פלילי משמעותי ורקע של התמכרות. **הנאשם נדון ל-16 שנות מאסר בפועל בגין עבירת ההריגה,** שנתיים מאסר בפועל בגין שתי עבירות של החזקת סכין, וכן הופעלו עונשי מאסר על תנאי (סה"כ 18 שנים ו-9 חודשים).

ו. בע"פ 5464/07 **טגבה נ' מדינת ישראל** (21.2.08) נדחה ערעורו של נאשם שהורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של הריגה. בעקבות תגרה בקרבת מועדון, הגיע הנאשם למקום כשבכיסו סכין, והצטרף לתגרה. המנוח נתן לנאשם שתי סטירות, ובתגובה שלף הנאשם את הסכין, ודקר את המנוח שתי דקירות בחזהו, ונמלט. כתוצאה מכך נפטר המנוח. נאשם ללא עבר פלילי. **הנאשם נדון ל-16 שנות מאסר בפועל.**

ז. בע"פ 4749/17 **גניש נ' מדינת ישראל** (30.8.17) נדחה ברוב דעות ערעור המדינה, ופה אחד ערעור הנאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירה של הריגה. בעקבות קטטה במועדון, הנאשם הלך למטבח המועדון, לקח סכין ומזלג גריל, התעלם מניסיון להניא אותו ממעשיו, וחזר למקום הקטטה, שם דקר את המנוח בסכין, בצד השמאלי של אזור הצלעות וגרם למותו. הנאשם נמלט מהמקום. נאשם בעל עבר פלילי. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם שבין 12 ל-18 שנות מאסר. הנאשם נדון ל-15 שנות מאסר בפועל.** כתב האישום הוגש תחילה בגין עבירת רצח, ובהמשך תוקן להריגה ושיבוש הליכי משפט במסגרת הסדר טיעון.

ח. בע"פ 4209/14 **קרן נ' מדינת ישראל** (15.11.15) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירה של הריגה. במהלך תגרה, הנאשם החל לתקוף את המנוח, תוך שהמנוח מנסה להתגונן מפניו ולברוח. בשלב זה, דקר הנאשם את המנוח דקירה אחת בבית החזה, אשר גרמה למותו. כתב האישום הוגש למעלה מ-10 שנים לאחר האירוע בעקבות הימלטות הנאשם מן הארץ. **בית**

המשפט המחוזי קבע מתחם שנע בין 11 ל-18 שנות מאסר. הנאשם היה ללא עבר פלילי בעת ביצוע העבירה, אך לאחר שנמלט מישראל, הורשע בחו"ל בעבירה של שוד. **הנאשם נדון ל-15 שנות מאסר בפועל.** הנאשם מלכתחילה הואשם ברצח, אך לאחר הליך הוכחות, זוכה מהרצח והורשע בהריגה. הערעור התקבל בנוגע לרכיב הפיצוי בלבד.

ט. בע"פ 9422/11 **דהן נ' מדינת ישראל** (3.7.13) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירה של הריגה, לצד החזקת סכין והשמדת ראיה. הנאשם בילה עם חברים קטינים, אחד מהם ביקש מהמנוח סיגריה, אך זה סירב והשיב בקללה. בני החבורה היכו את המנוח, אך זה השתחרר מהם ונמלט בריצה. הנאשם החל לרדוף אחר המנוח עד שהשיגו, ודקר אותו דקירה אחת בבית החזה, שגרמה למותו. נאשם כמעט ללא עבר פלילי. בית המשפט השית עליו את הרף העליון אשר לו עתרה התביעה במסגרת הסדר הטיועון של **15 שנות מאסר בפועל**. תחילה כתב האישום ייחס לנאשם עבירה של רצח, אשר תוקנה בהסדר הטיועון.

י. בע"פ 6265/11 **בן בסט נ' מדינת ישראל** (25.10.12) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירה של הריגה. בעקבות קטטה שפרצה מחוץ לאולם אירועים, הנאשם ניגש למטבח ונטל סכין, חזר למקום הקטטה ודקר את המנוח, דקירה אחת בבטנו, שגרמה למותו. נאשם צעיר, ללא עבר פלילי. התיק החל כתיק רצח, ובמסגרת הסדר טיועון תוקן להריגה במסגרת הסדר טיועון, שבו הוסכם כי המאשימה תעתור ל- **15 שנות מאסר בפועל**. **הנאשם נדון ל-15 שנות מאסר בפועל.**

יא. בע"פ 3251/05 **מלול נ' מדינת ישראל** (11.1.07) התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע, לאחר הליך הוכחות, בעבירה של הריגה. בעקבות מריבה בין בעלי כלבים במסעדה, התפתחה תגרה אלימה, שבמהלכה דקר הנאשם את המנוח דקירה אחת בחזה, שגרמה למותו. לאחר מכן, נמלט הנאשם מהמקום, ובאותו יום הסגיר עצמו למשטרה. הנאשם זוכה מעבירת הרצח, הואיל ומדובר בדקירה אחת בלבד ובמעשה ספונטני ולא מתוכנן. נאשם בן 21 ללא עבר פלילי. בית המשפט העליון הקל בעונשו לעונש של **15 שנות מאסר בפועל** (חלף 18 שנים שהטיל בית המשפט המחוזי).

יב. בע"פ 4877/07 **יוחייב נ' מדינת ישראל** (22.2.09) נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירה של הריגה. בעקבות ויכוח בין הנאשם למנוח, ניגשו השניים לרכב, ושם עשה המנוח תנועת יד לעבר כיס מכנסיו, ובאותו שלב הוציא הנאשם מתוך תא הדלת הסמוכה אליו סכין, ודקר את המנוח שתי דקירות בבית החזה, שאחת מהן גרמה למותו. נאשם ללא עבר פלילי. ניתן משקל לכך שהנאשם סבר שהמנוח עומד להוציא סכין מכיסו. הנאשם **נדון ל-14 שנות מאסר בפועל**. התיק החל בעבירת רצח, ותוקן בהסדר טיועון להריגה.

23. עיינתי בפסיקה נוספת אשר הוגשה על-ידי ב"כ הנאשם, ואולם סבורני שאין בה כדי ללמד על מדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות ביצוע העבירה של המקרה דנן. כך למשל, בע"פ 6095/10 **חאג' יחיא נ' מדינת ישראל** (18.7.12) דובר במי שמצא עצמו, ללא התגרות מצדו, לכוד באירוע אלים, בו הותקפו הוא ובני משפחתו - זאת בניגוד ברור למקרה דנן. כך גם בע"פ 1898/04 **לוי נ' מדינת ישראל** (11.1.07) האירוע כלל התנהגות אלימה ואיומים של המנוח כלפי הנאשם, ומעשי הנאשם באו בתגובה לכך, תוך חריגה מגדר הסביר, ולא נשללה האפשרות שהמנוח הוא שהביא את הסכין לאירוע. באופן דומה בת"פ (מח' י-ם) **מדינת ישראל נ' דעיס** (1.8.16) הסכין הובאה למקום על-ידי המנוח ולא על-

ידי הנאשם - בניגוד למקרה דנן. בע"פ 3769/06 **בן שמחון נ' מדינת ישראל** (21.6.07) פעלו המנוח וחבריו באלימות כלפי המערער וחבריו, בטרם האירוע הקטלני. נקבע כי המנוח וחבריו פעלו בהתגרות בוטה, ובהתקפה אלימה ומאיימת כלפי הנאשם וחבריו, ואף הכניסו אותם למארב, וכי התנהגות הנאשם הייתה בגדר חריגה מתחום ההגנה העצמית. בע"פ 20/04 **קליינר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(6) 60 (2004), המנוח במשך תקופה ארוכה איים לפגוע בנאשם, ולאחר מכן שלף המנוח סכין ואיים לפגוע בנאשם, ובהמשך לכך ביצע הנאשם את עבירת ההריגה, תוך חריגה מגדרי הגנה עצמית. בת"פ (מח' ת"א) 40049/07 **מדינת ישראל נ' קברייזקי** (19.9.07), המנוח איים על הנאשם, שהיה בן 75, ואף תקף אותו באגרופים ובדחיפות. בע"פ 107/08 **עית' נ' מדינת ישראל** (3.2.10) דובר במעשה שבוצע בקלות דעת, ולא באדישות. בע"פ 2053/98 **עותמן נ' מדינת ישראל** (29.12.98), הותקפו הנאשם ואחיו על-ידי המנוח ובני משפחתו באבן, בגרזן ובכלי עבודה. אחיו של הנאשם הוכה על יד המנוח ובני משפחתו מכות נמרצות, נחבל קשות ושתת דם.

בהקשר לפסקי הדין האמורים לעיל, זה ראוי להבהיר כי המקרה שבפנינו אינו מקרה שבו מעשיו של הנאשם בוצעו תוך חריגה קלה מתנאי ההגנה העצמית. המנוח לא תקף באלימות את הנאשם 1 או את אחיו, ולא החזיק סכין, נשק קר אחר או חפץ כלשהו.

מעשיו של המנוח, בטרם נדקר, אשר כללו את הגעתו למקום, חילופי דחיפות עם הנאשם 1, והעובדה שנוסף פעמיים בידיו לעבר הנאשם 2, אף אם גרמו לנאשמים אי נעימות כלשהי, אין בהם כדי להוביל למסקנה כי המקרה דנן דומה למקרים המפורטים לעיל, כלל ועיקר.

24. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם הוא החל מ-13 ועד 18 שנות מאסר בפועל**.

25. בשולי עניין זה יצוין כי תיקון 137 לחוק העונשין, אשר יצר רפורמה בעבירות ההמתה, אינו חל על המקרה דנן, ולפיכך אין בו כדי להשליך על עונשו של הנאשם. עם זאת, במאמר מוסגר יצוין כי אילו העבירה דנן הייתה מתבצעת לאחר יום 10.7.19, מועד כניסת התיקון לחוק לתוקף, הרי שמעשה כגון זה, של המתה באדישות, היה מהווה עבירה של רצח, שדינה מאסר עולם, שאינו עונש חובה, ובגינה ניתן להטיל מאסר עולם לתקופה בלתי קצובה או מאסר לתקופה שלא תעלה על שלושים שנים (סעיפים 300 ו-311א בחוק העונשין).

26. במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה. הנאשם לא עבר כל הליך שיקומי במעצר, ואף לא הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו אשר יוכל להצביע על סיכוי שיקומו.

גזירת העונש המתאים לנאשם 1

27. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם כבן 24, בעברו הרשעה יחידה בעבירת התחזות שבגינה נדון ביום 28.2.19 לעונש מאסר בן חודש ימים. הנאשם עצור מזה כשנה כשהוא נתון באגף שמור לאור ריבוי סכסוכים ומסוכנות כלפיו (נ/3), כפי הנראה בשל היותו עד תביעה בתיק אחר. מפקודת נציבות מס' 04.66.00 עולה כי הכללים להחזקת אסירים באגף השמור כוללים הגבלות של יציאה לחצר, אופי ותדירות ביקורים, הגבלות על השתתפות בטיפול, חינוך ותעסוקה, הגבלות על השימוש בטלפון הציבורי וכד'. מובן כי עונש מאסר ממושך ובפרט בתנאים אלה,

עמוד 13

יקשה על הנאשם (ראו ע"פ 5833/12 **פלונת נ' מדינת ישראל** [12.9.19]). יש להניח שהדבר יקשה עליו אף להשתלב במהלך מאסרו בטיפול או בשיקום. כמו כן מובן כי עונש מאסר ממושך יקשה על בני משפחתו ובפרט לאור טענת ההגנה כי מעצרו של הנאשם הביא לפגיעה כלכלית קשה ולקריסת העסק המשפחתי. הנאשם הודה במעשים בחקירת המשטרה ובבית המשפט, נטל אחריות מלאה למעשיו והביע חרטה. בני משפחתו ערכו ניסיונות להשגת הסכם "סולחה" עם משפחת המנוח, שגם בכך יש לראות כנטילת אחריות למעשים שהביאו למות המנוח, וזאת הגם שניסיונות אלה טרם צלחו.

28. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת הרבים** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לצורך להעביר מסר ברור וחד משמעי בדבר החומרה של דקירה באמצעות סכין, אשר גרמה לתוצאה הקשה מכל של גדיעת חיי אדם, וזאת על רקע מחלוקת סתמית על דבר של מה בכך. ענישה מרתיעה נדרשת כדי להבהיר שחיי אדם אינם הפקר, ולנוכח ריבוי מקרים מסוג זה, כדברי כב' השופט טירקל בע"פ 1456/01 **חדד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(1) 609 (2001): "רבו העבריינים, נגע האלימות פשה בבתינו וברחובותינו, הסכין נשלפת ודוקרת בשל מחלוקות של מה בכך ואף בשל התלהטות יצרים רגעית שלא קדם לה ריב כלשהו. העבירה של שפיכות דמים - שהיא משבע מצוות בני נח ומשלוש העבירות שעליהן 'ייהרג ולא יעבור' - הייתה כמעט לדבר יום ביומו".

29. **בכל הנוגע לרכיב הפיצויים**, במישור העקרוני קיימת חשיבות רבה לפסיקתם של פיצויים עבור נפגעי עבירה, וזאת גם במקרים שבהם מתעוררות שאלות הנוגעות להיקפו של הנזק המדויק. תכליותיו של הפיצוי בהליך הפלילי הן, בין היתר, לתת ביטוי והכרה חברתית, במסגרת ההליך הפלילי, למעמד ולסבלם של נפגעי העבירה, ובמקביל ולהעניק סעד מהיר יחסית לנפגעי העבירה. במקרה של עבירות המתה, הרי שנפגעי העבירה כוללים את בני המשפחה של מי שהעבירה גרמה למותו. מובן הדבר שאין בכך כדי לשלול אפשרות מנפגעי העבירה להגיש הליך אזרחי בגין מלוא נזקיהם, ואולם אין בכך כדי לגרוע מתכליותיו האמורות של הפיצוי הפלילי (ראו דברי כב' הנשיאה א' חיות בדנ"פ 5625/16 **אסרף נ' טווק** [13.9.17], פסקה 14; ודברי כב' השופט ד' ברק-ארז בע"א 6925/16 **מדינת ישראל נ' ג'רחי** [12.5.19] פסקה 22). עוד יש לתת את הדעת לכך שהפיצוי המרבי שקבע המחוקק במסגרת סעיף 77 בחוק העונשין הוא בסך של 258,000 ₪.

30. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, אך בחלקו הנמוך יחסית של המתחם, לצד עונש מאסר מותנה ופיצוי משמעותי למשפחת המנוח. יש לנכות מתקופת המאסר את ימי המעצר, כולל חודש ימים שבו היה הנאשם אף אסיר בגין תיק אחר.

31. **בכל הנוגע לנאשם 2** - הרי שהסדר הטיעון אשר נערך בין הצדדים הוא סביר ומאוזן, וזאת לאור חלקו היחסי של הנאשם במעשים, כמפורט בכתב האישום המתוקן. לפיכך, יש לכבד את הסדר הטיעון. כמו כן, יש להטיל על הנאשם פיצוי מידתי, כאמור לעיל, בהתחשב בחלקו היחסי במעשים.

סוף דבר

32. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:**

הנאשם 1:

א. **14 שנות מאסר בפועל**, שמניין מיום מעצרו, 7.11.18.

- ב. 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר כל עבירת אלימות מסוג פשע.
- ג. 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנה מיום שחרורו מן המאסר כל עבירת אלימות פיזית כלפי אדם מסוג עוון.
- ד. **פיצוי כספי להורי המנוח בסך 200,000 ₪.** הפיצוי יופקד במזכירות בית המשפט ב-20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.6.20, ויועבר להורי המנוח, על פי פרטים שתמסור המאשימה.

הנאשם 2:

- א. **8 חודשי מאסר בפועל,** בניכוי ימי מעצרו מיום 7.11.18 עד 26.12.18.
- הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית הסוהר הדירים ביום 16.2.20 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שב"ס, טלפון: 08-9787336, 08-9787377.
- ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מיום שחרורו מן המאסר כל עבירת אלימות מסוג פשע.
- ג. 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנה מיום שחרורו מן המאסר כל עבירת אלימות פיזית כלפי אדם מסוג עוון.
- ד. **פיצוי כספי להורי המנוח בסך 20,000 ₪.** הפיצוי יופקד במזכירות בית המשפט ב-2 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.3.20, ויועבר להורי המנוח, על פי פרטים שתמסור המאשימה.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ' חשוון תש"פ, 18 נובמבר 2019, בנוכחות הצדדים.